

Stina Tegnhed

**” Medan fältnusiken ljudande från alla håll
och artilleriet med god verkan
begynte sitt dunder, började slaget.”**

Halland, Snöstorps socken, RAÄ 114, Fyllinge 20:393

ARKEOLOGISKA RAPPORTER FRÅN HALLANDS LÄNSMUSEER
2012:5

KULTURMILJÖ
HALLAND

Stina Tegnhed

**” Medan fältnusiken ljudande från alla håll
och artilleriet med god verkan
begynte sitt dunder, började slaget.”**

ARKEOLOGISKA RAPPORTER FRÅN HALLANDS LÄNSMUSEER 2012:5

ARKEOLOGISK UNDERSÖKNING

KULTURMILJÖ
HALLAND

Hallands Läns museer, Kulturmiljö Halland

Uppdragsverksamheten, Halmstad 2012.

Arkeologisk slutundersökning.

Omslagsfoto: Lennart Carlie metalldetekterar i Fyllinge 20:393. Foto: Stina Tegnhed.

Rapportens titel är ett citat av generallöjtnant Johan Adolph Clodt von Jürgenburg, som på äldre dar nedtecknande en utförlig redogörelse för slaget vid Fyllebro (Hägge 1975: 21ff).

Layout: Eva Gustafsson

Kartor ur allmänt kartmaterial © Lantmäteriet.

Ärende nr ms2006/02316.

ISSN 1400/8750

ISRN HM-UV-R--12/5-SE

Innehåll

Inledning.....	7
Topografi och fornlämningsmiljö	8
Frågeställning	8
Metod	10
Undersökningsplanens måluppfyllelse.....	10
Resultat	10
Sammanfattning	11
Referenser.....	13
Tekniska och administrativa uppgifter	14
Bilagor	15
Bilaga 1: Fyndlista	17
Bilaga 2: Metallografisk analys	19

Fig 1. Undersökningsområdets placering markerad med röd stjärna utanför staden Halmstad. Fastighetskartan skala 1:50 000.

INLEDNING

Halmstad kommun planerar byggnation av butik på fastighet Fyllinge 20:393, Snöstorps socken, belägen cirka 5 km från Halmstad centrum (Figur 1). Fastigheten hyser sedan tidigare fornlämning RAÄ 84, som baseras på uppgiften om att ett flertal härdar iakttagits i det nu aktuella exploateringsområdet när vägen upp till bostadsområdet Fyllinge anlades. Därför utförde personal från Kulturmiljö Halland en förundersökning av platsen den 21 november 2011 (Tegnhed 2011). Inga lämningar av antikvariskt intresse påträffades vid förundersökningen av boplatz RAÄ 84, som således inte har sin utbredning över det område som förundersökts. Platsen har även varit scenen för ett av slagen i Halland mellan danskar och svenskar. Slaget vid Fyllebro ägde rum om morgonen den 17 augusti 1676. Uppgifter om härarnas storlek varierar något, men torde enligt historikern Eric Stade vara ungefär mellan 3500-4000 personer i den danska och ungefär 6000 i den svenska. Svenskarna besegrade den danska hären och de fruktansvärda förlusterna på de bägge sidorna beräknas vara 1500 döda danskar och ungefär 200 svenskar (Stade 2005:97ff).

En metalldetektering genomfördes, som en del av förundersökningen den 21 november 2011, för att utifrån eventuella fynd från slaget försöka utröna platsens användning vid slagfältstillfallet. Det aktuella området kunde, utifrån en målning av Johann Philip Lemke, utgöra platsen för trossen men också delar av själva slagfältet. Tavlan ”Slaget vid Halmstad” är en väggmålning i Karl XI:s galleri på övervåningen av Drottningholmsslott. Målningen baserades på Erik Dahlbergs ögonblicksskildringar i form av skisser av slaget. Erik Dahlberg gjorde även upp planer med de olika truppstyrkorna markerade som han försåg Lemke med (Hägge 1975). Målningen var klar 1684.

Resultatet av metalldetekteringen var att 16 metallföremål påträffades i sökschakten. Merparten av dessa metallföremål påvisade likheter sinsemellan och detta födde funderingar på om det kunde röra sig om granatsplitter från slaget 1676 som låg spritt över området. Ett av metallföremålen är en del av en blykula från en hjullåspistol/gevär, en artefakt som visar att området berörts av slaget. För att få en tydligare bild av områdets användning under slaget vid Fyllebro förordade Kulturmiljö Halland en slutundersökning av slagfältslämningen genom att undersökningsområdet metalldetekterades.

Personal från Kulturmiljö Halland genomförde slutundersökningen den 21 mars 2012, som sig kanske bör när ett slagfält ska uppdagas, i tät dimma.

Topografi och fornlämningsmiljö

Undersökningsområdet utgörs idag av ängsmark och jordmånen, visade det sig vid undersökningen, består av lera. Området är beläget på den yttersta spetsen för en flack höjdrygg som sträcker sig i nordväst-sydöstlig riktning. I norr begränsas den av Fylleåns dalgång och i väster utgör den delar av Littorinavallen. Längs kanten av höjdryggen har det funnits åtminstone fyra gravhögar, RAÄ 27, 29, 30 och 50 (se Figur 1). RAÄ 29 och RAÄ 30 undersöktes och togs bort 1978 i samband med att Laholmsvägen skulle breddas. Gravarna daterades då till 800-700 f.Kr., vilket motsvarar bronsålderns period V (Stenfell 1979). Enligt en nyligen genomgång av materialen menar Lennart Lundborg att den förstnämnda högen bör anlagts vid övergången mellan bronsåldern period II och III, medan den sistnämnda har sitt ursprung i period IV (Lundborg 2007). RAÄ 27 är en 3,5 meter hög gravhög med 27 meters diameter. På högen står en minnessten över slaget vid Fyllebro. Ytterligare en minnessten (RAÄ 28) som har kopplingar till samma slag finner vi ungefär 250 meter söder ut. På denna står det ”Stympad men kämpande föll här den tappra Lutzow fältslaget den 17 augusti 1676”.

Sydväst om undersökningsområdet finner vi RAÄ 104, en förhistorisk boplatz (Toreld 2002, Ängeby 2002) samt RAÄ 105, en härd som påträffades vid en arkeologisk utredning och kunde dateras till yngre järnålder, folkvandringstid genom ^{14}C -analys (Toreld 2002). Ungefär 1,6 km sydost om undersökningsplatsen finner vi den undersökta boplatzen RAÄ 106 med lämningar från framförallt förromersk- och romersk järnålder. Här återfanns även lämningar från mellersta mesolitikum, tidig- och mellanneolitikum, äldre och yngre bronsålder, folkvandringstid och vikingatid. Från de mest framträdande perioderna på platsen märks en förromersk gård med ett över femtio meter långt hus och järnframställningsugnar (Toreld & Wranning 2003).

Väster om Fylleån, på en liten halvö ut i Fyllesjön finns RAÄ 98, registrerad som fyndplats för ett tiotal bearbetade trästycken som utgjordes av bl. a. huggspån, tillspetsade käppar och en klyka. Dessa påträffades vid en arkeologisk utredning av platsen (FMIS Snöstorps sn RAÄ 98).

RAÄ 83 är en i FMIS registrerad fornsaksamling, bestående av bland annat två tunnackiga yxor, en tjockackig yxa, en tunnackig bergartsyxa, en skafthålsyxa samt pilspetsar av vardera flinta och kvarts. Det mesta är funnet på gården Olofstorp, men även på gården Fyllinge 10:1, som nu delvis är avstyckad till bostadsområde.

RAÄ 52 en milstolpe från 1847 är belägen ungefär 200 meter väster om undersökningsområdet.

Frågeställning

De metallföremål som påträffades vid metalledekteringen under förundersökningen som ägde rum i november 2011, tolkades som lämningar från slaget vid Fyllebro. Ett av fynden är en del av en blykula från en hjullåspistol/gevär (liknande finns presenterade i Knarrström 2006:63). Vid konsultation av fyndmaterialet med slagfältartefaktexpertis konstaterade denne att sättet kulan har gått sönder på tyder att den har avlossats och träffat ett tyngre föremål, exempelvis en kropp. De små järnfragmenten som påträffades vid metalledekteringen kan vara granatsplitter

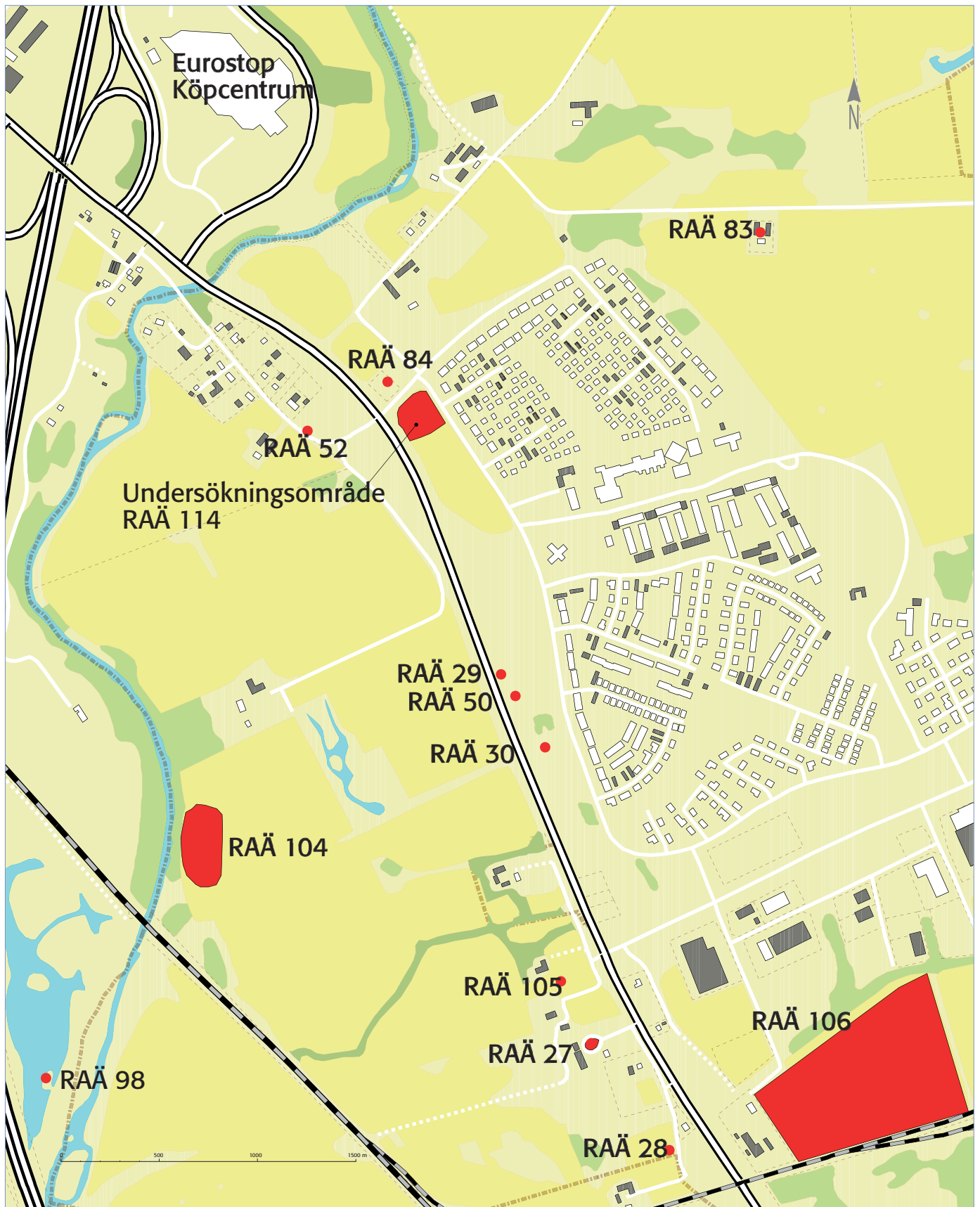

Fig 2. Kända fornlämningar i närområdet markerade med röd färg på fastighetskartan. Skala 1:10 000.

(muntlig uppgift Knarrström 2011).

Frågeställningen inför slutundersökningen var genom metalldetektorundersökning i kompletterande provschakt undersöka om områdets användning vid slaget kunde belysas ytterligare. Förhoppningen var att metallurgiska analyser av några av föremålen skulle kunna ge svar på frågor om tillverkning och närmare bestämma deras användning.

Metod

Tio stycken sökschakt togs upp med hjälp av grävmaskin med en sammanlagd längd på cirka 735 löpmeter (Figur 3). Schakten lades mellan förundersökningsschakten i nordsydlig riktning i syfte att täcka in större delen av undersökningsområdet. Grässvålen avlägsnades och matjorden genomsöktes med hjälp av metalldetektor för att finna fynd från slaget. Bredden på schakten var 1,5 meter. Totalt påträffades 17 metallfynd av varierande karaktär. Fynden och schakten mättes in med hjälp av totalstation. Mätdata från projektet är lagrat i Intrasisprojektet Snöstorp2011284S vilket finns på Kulturmiljö Hallands server. Inga ritningar uppfördes och inga foton togs.

Två av de i fält påträffade metallföremålen som okulärt tolkats som granatsplitter sändes till Geoarkeologiskt Laboratorium (GAL) i Uppsala, där metallografiska analyser har utförts på dem.

Undersökningsplanens måluppfyllelse

Undersökningsplanens mål uppfylldes genom att metoder och analyser kunde genomföras som planerat.

Resultat

Metalldetekteringen av matjorden i sökschakten resulterade i 17 metallfynd (Figur 4). Dessa var koncentrerade till undersökningsområdets mellersta delar och visade därigenom på en något annorlunda spridningsbild än förundersökningens, där metallföremålen främst låg spridda i de norra och västra delarna av undersökningsområdet (Figur 3).

De metallografiska analyserna av två av de likartade metallföremålen som okulärt tolkats som granatsplitter visar att de är mycket lika varandra och består av grått gjutjärn och är gjutna (se Bilaga 1). HM28666:27 är något mer grovkornig med längre och bredare grafitlameller än HM28666:19, men denna skillnad kan bero på avsvalningshastighet under gjutningens slutskede. Utan kornstorleksskillnaden är proven nära nog identiska och är högst sannolikt tillverkade på samma sätt med samma metod och råvara. Dock kunde inte analyserna avslöja ursprung eller användningsområde. De är tillverkade i masugn och är därför medeltida eller yngre.

Vid slutundersökningen påträffades en större bit gjutjärn, HM28666:28 som vägde 498 gram. Denna tolkas som en del av ett lod, dvs. kanonkula.

De påträffade metallföremålen visar på att området berördes av slaget 1676. Det relativt ringa antal metallföremål torde visa på att undersökningsområdet var beläget i slagfältets utkant. Ny kunskap som genererats av undersökningen är att området sydost om platsen som tidigare pe-

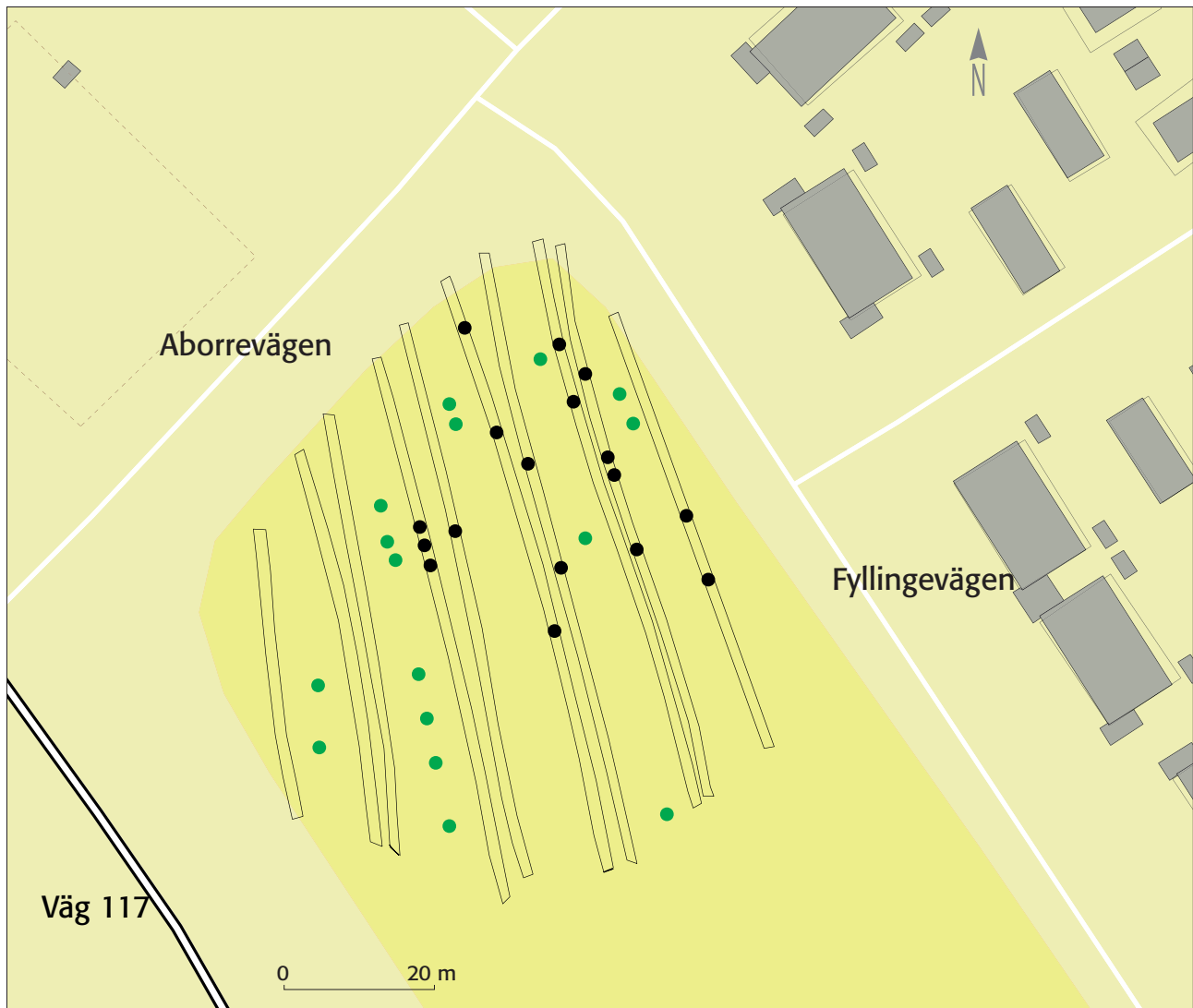

Fig 3. Undersökningsschakten med metallfynden markerade som svarta prickar. Metallfynden från förundersökningen markerade med gröna prickar. Skala 1:1000.

kats ut som slagfältets placering, har berörts av slaget.

Sammanfattning

Halmstad kommun planerar att exploatera fastighet Fyllinge 20:393. Med anledning av detta har personal från Kulturmiljö Halland genomfört en undersökning på platsen. Exploateringsområdet var en gång i tiden platsen för ett av de stora slagen mellan svenskar och danskar, slaget vid Fyllebro som ägde rum den 17 augusti 1676. Med hjälp av metalldetektor söktes matjorden i området av och spår av slaget hittades i form av metallföremål, som låg spridda över området. Några av dessa tolkas som granatsplitter. De metallografiska analyserna av två av dem visar att de är mycket lika varandra och består av grått gjutjärn. De är tillverkade i masugn och är därför medeltida eller yngre. En större bit gjutjärn, som vägde 498 gram tolkas som en del av

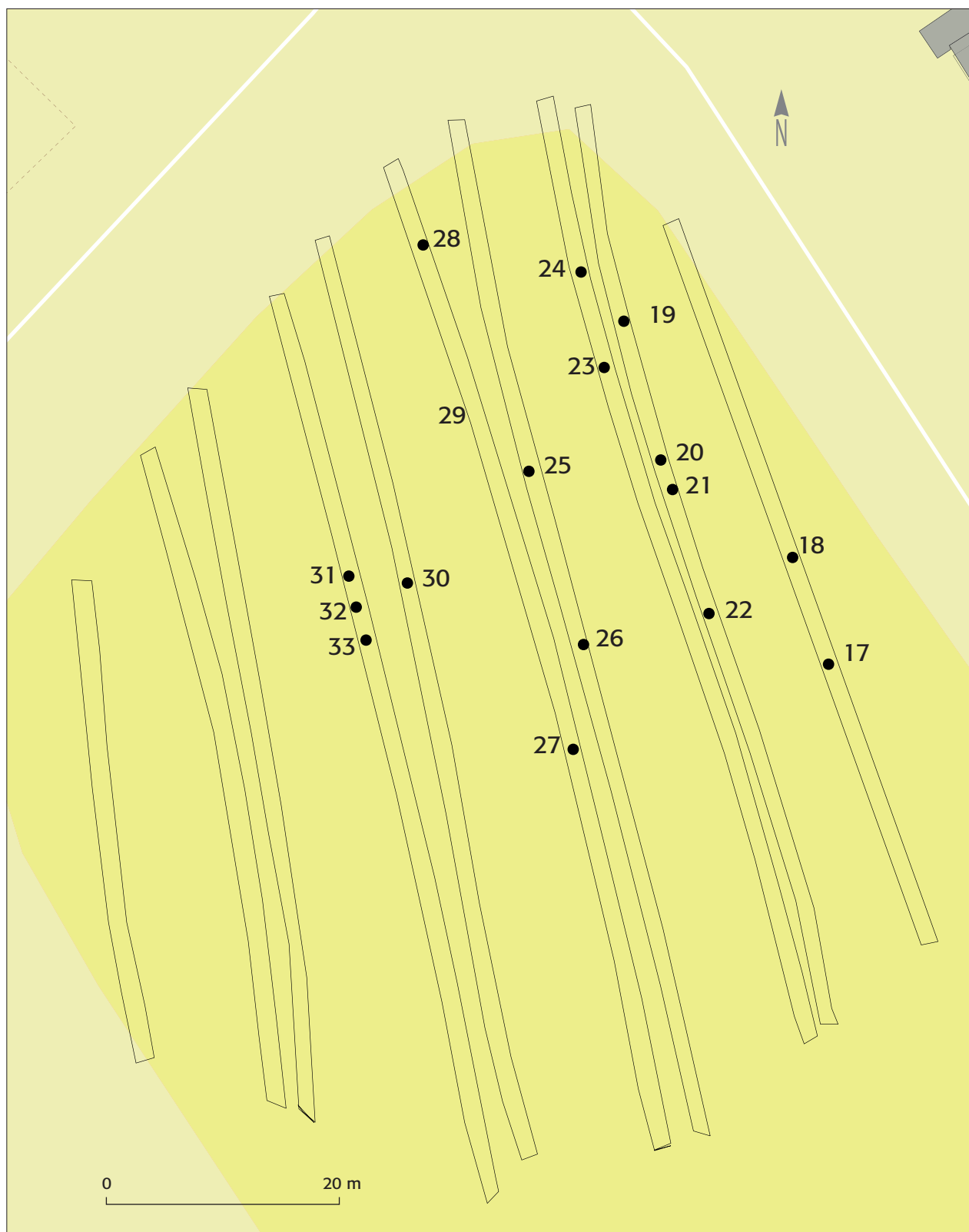

Fig 4. Metallfynden HM 28666:17-33 placering i schakten. Skala 1:500.

ett lod, dvs. kanonkula.

Tidigare har främst området vid Fylleåns södra strand pekats ut som placeringen för slaget. Ny kunskap som genererats av undersökningen är att även höjden i sydost har berörts av slaget. 🦋

Referenser

- Hägge, E. (1975) Femton avgörande minuter i svensk historia. *Föreningen Gamla Halmstads årsbok 1975*. Halmstad
- Knarrström, B (2006) *Slagfältet*. Saltsjö-Duvnäs
- Lundborg, L. (2007) *Undersökningar av bronsåldershögar och bronsåldersgravar i södra Halland under åren 1971-2001. Del 2*. Halmstad
- Stade, A. (2005) Slaget vid Halmstad (Fyllebro) ur Rystad, G (red.) *Kampen om Skåne*. Lund
- Stenfeldt, J. (1978) *Halland, Snöstorps sn Fornl. 29-30. Arkeologisk undersökning*. Halmstad museum. Arkivrapport
- Tegnstedt, S. (2011) *Spår efter slaget vid Fyllebro, Halland, Snöstorp sn RAÄ 84, Fyllinge 20:393. Arkeologisk förundersökning*. Kulturmiljö Halland. Halmstad. Arkivrapport
- Toreld, C. (2002) *Villmanstrand. Arkeologisk utredning. Stiftelsen Hallands läns museer*. Halmstad. Arkivrapport
- Toreld, C. & Wranning, P. (2003) *Framgrävt förflutet från Fyllinge*. Volym 1. Resultat från undersökningarna 2001-2002. Halland, Snöstorps socken, Fyllinge 20:436. Arkeologiska rapporter från Landsantikvarien 2003:3
- Ängeby, G.(2002) *Fyllinge 20:393, Arkeologisk förundersökning 2002, Halland, Snöstorps sn, Stiftelsen Hallands läns museer*. Halmstad. Arkivrapport

Muntlig uppgift:

Knarrström Annika, 25 november 2011

Tekniska och administrativa uppgifter

Länsstyrelsens dnr:	431-240-12
Eget dnr:	2012-16
Uppdragsgivare:	Halmstads kommun
Utförandetid:	2011-03-21
Personal:	Lennart Carlie och Stina Tegnhed (Fältarbetsledare)
Fastighet:	Fyllinge 20:393
RAÄ-nummer	Snöstorp RAÄ 114
Höjdsystem:	RH 2000
Koordinatsystem:	SWEREF 99 TM
Undersökt yta:	1102,5 kvadratmeter
Dokumentation:	Samtliga schakt och anläggningar är inmätta digitalt inom ramen för Intrasis Version 2.0 (<i>Snöstorp2011284SU</i>). Databaser förvaras i Kulturmiljö Hallands arkiv, Halmstad. Inga ritningar upprättades och inga foton togs. Allt dokumentationsmaterial förvaras i Kulturmiljö Hallands arkiv, Halmstad.
Fynd:	I väntan på fyndfördelning har fynden tilldelats accessionsnummer HM 28 666: 17-33.
Datering:	1600-tal

Bilagor

Bilaga 1

Fyndlista

Halland

Snöstorps socken

RAÄ 114

Fyllinge 20:393

Arkeologisk undersökning 2012

HM-nr: 28 666: 17 – 33

Fyndnr	Material	Sakord	Vikt	Antal	Fragmenterings-grad	Fyndstatus	Anmärkning
HM 28666:17	Järn		3	1	Fragment		
HM 28666:18	Järn		6	1	Fragment		
HM 28666:19	Järn		5	1	Fragment	Metallografisk analys ingjuten	Granatsplitter
HM 28666:20	Järn		5	1	Fragment		
HM 28666:21	Järn		2	1	Fragment		
HM 28666:22	Järn		3	1	Fragment		Granatsplitter
HM 28666:23	Järn	Spik	8	1	Intakt		Spik
HM 28666:24	Järn	Spik	39	1	Intakt		Smidd större spik
HM 28666:25	Järn		12	1	Fragment		
HM 28666:26	Järn		13	1	Fragment		Granatsplitter
HM 28666:27	Järn		6	1	Fragment	Metallografisk analys ingjuten	Granatsplitter
HM 28666:28	Järn		498	1			Lod/kanon
HM 28666:29	Järn		10	1	Fragment		
HM 28666:30	Järn		113	1	Fragment		Föremål?
HM 28666:31	Järn	Föremål	75	1	Defekt		Kedja? Nyckel?
HM 28666:32	Järn	Föremål	25	1	Fragment		Del av kedja?
HM 28666:33	Järn	Föremål	14	1	Fragment		Del av kedja

Bilaga 2

Metallografisk analys

Erik Ogenhall

UV GAL PM 2012:03

GEOARKEOLOGISK UNDERSÖKNING

Järnfynd från Fyllinge

Metallografisk analys

Halland, Snöstorps socken, Fyllinge 20:393, RAÅ 114

Erik Ogenhall

Innehåll

Sammanfattning.....	5
Inledning	7
Material och metod	7
Metallografi	9
Resultat.....	10
Administrativa uppgifter	11
Figurer	12

Sammanfattning

På uppdrag av Stina Tegnhed, Kulturmiljö Halland, har Geoarkeologiskt Laboratorium (GAL) vid UV Mitt i Uppsala analyserat två järnföremål som påträffats under arkeologisk undersökning av slagfältslämningar i Fyllinge 20:393, Snöstorps socken, Halmstads kommun, RAÄ114. Frågeställningen innefattar materialets sammansättning, tillverkningssätt och möjlig ålder.

De två föremålen, HM 28666:19 och HM 28666:27, visade sig båda bestå av grått gjutjärn med typiskt innehåll av bl.a. grafitlameller och perlit. En ljusgrå fas visade sig vara en mangan-svavel-förening. Kolinnehållet är jämnt fördelat och inga tecken på smide finns, de är med andra ord gjutna. För att gjutjärn skall kunna smidas måste det först avkolas, dock skulle sannolikt innehållet av mangan-svavel ändå göra detta materialet olämpligt för smide.

Den typ av metallografisk analys som genomförts avslöjar ej ursprung, användningsområde eller direkt ålder, förutom att gjutjärn tillverkas i masugn och därför är medeltida eller yngre.

Inledning

Geoarkeologiskt Laboratorium (GAL) i Uppsala har på uppdrag av Stina Tegneshed (Kulturmiljö Halland) utfört metallografiska analyser på två centimeterstora järnföremål, HM 28666:19 och HM 28666:27 (fig. 1), påträffade under arkeologisk undersökning i Fyllinge, Snöstorps socken, Halmstad. Den genomförda analysen kan fastställa materialets sammansättning och tillverkningsätt.

Figur 1. De båda proven HM 28666:19 och HM 28666:27 innan delning. (Se även omslagsfoto)

Material och metod

De två föremålen, som liknar varandra i färg, form och storlek, uppvisar båda en korroderad (rostig) utsida (fig. 1, 2). Efter delning (med såg) framkom att båda hade en metallisk kärna omgiven av ett flera millimeter tjockt korrosionsskikt samt att HM 28666:27 bestod av flera mindre fragment (fig. 2). Proven gjöts in i en plastpuck (fig. 3) för polering, etsning och analys i mikroskop.

När proven polerats etsades de med 2 % nitallösning. Denna påverkar metallen olika beroende på sammansättning och metoden används bl.a. för att bedöma kolinnehåll i järn; om det är ett mjukt kolfritt järn, stål (med upp till 2 % kol) eller gjutjärn, som innehåller över 2 % kol. Termer som används för att beskriva järn inkluderar *ferrit* som är det mjuka (rena) järnet utan kol, *cementit* som är en förening av järn och kol (Fe_3C), och *perlit* som är en struktur (textur) uppbyggd av omväxlande ferrit och cementit. I grått gjutjärn finns även bl.a. *grafitameller* eller *grafitfäll* som är tunna skivor av rent kol. En struktur som kan bildas vid avsvälning i vitt gjutjärn är *ledeburit*, som består av en blandning av cementit och perlit. Generellt medför en större mängd perlit en högre kolhalt och ett hårdare järn.

Den metallografiska undersökningen utfördes hos GAL i Uppsala i ett Zeiss Axioskop 40A polarisationsmikroskop utrustat med digitalkamera. Med påfallande ljus i mikroskopet kan de olika texturerna, beroende på kemisk sammansättning, utläsas. Den kemiska sammansättningen hos en okänd grå fas bestämdes med hjälp av elektronmikrosond (EMP) vid Geocentrum, Uppsala universitet.

Figur 2. De båda proven HM 28666:19 och HM 28666:27 efter delning, där det framgår att korrosionsskiktet hos båda är kraftigt samt att HM 28666:27 (höger i bild) består av ett flertal mindre fragment.

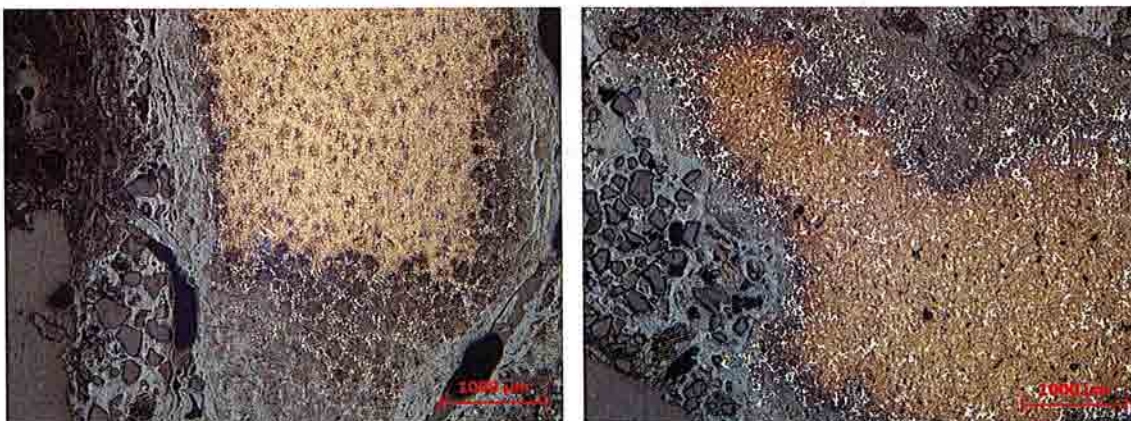
Figur 3. De båda delade proven HM 28666:19 och HM 28666:27 efter ingjutting i plastpuck, polering och etsning.

Metallografi

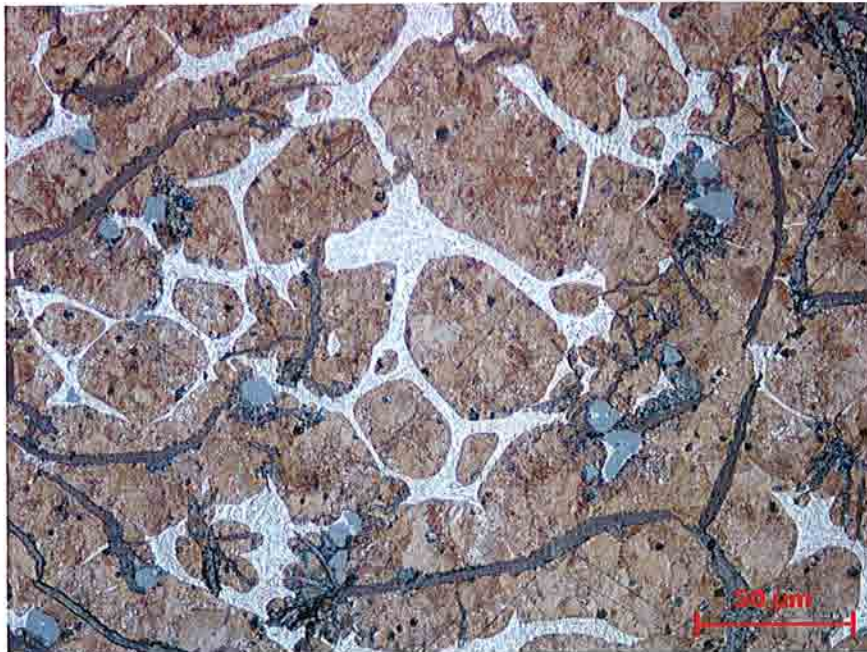
I mikroskop framkommer (redan före etsning) att båda proven innehåller grafitlameller (fig. 4a, b) och därför är rika på kol. Etsning bekräftar kolinnehållet då båda proven ses innehålla en jämn fördelning av perlit (fig. 5a, b), ofta i form av rundade noder. Mellan nodulerna finns ljusa områden som ibland uppvisar ledeburitstrukturer (fig. 6). Vanligt förekommande i båda proven är en ljusgrå kristall som visade sig vara en mangan-svavel-förening (fig. 6). Ingen slagg eller spår av bearbetning av järnet kan ses.

Figur 4a, b. Före etsning ses grafitlamellerna, som innehåller rent kol, som oregelbundna mörka trådar i det ljusa järnet. HM 28666:19 vänster (a), HM 28666:27 höger (b). Observera att bilderna har samma skala och att HM 28666:27 är mer grovkornig med längre och bredare grafitlameller.

Figur 5a, b. Efter etsning ses båda proven, HM 28666:19 vänster bild (a) och HM 28666:27 höger bild (b), vara dominerade av perlit som ger järnet en brun färg. Den ljusgrå korrosionen (rost) i provens ytterkanter ses även ha fastkittat material i form av sand (mörkgrå korn, rikligast till vänster i bilderna) och enstaka kolfragment.

Figur 6. I hög förstoring ses HM 28666:27 uppvisa perlit som rundade (bruna) noduler, ljusa områden med ledeburitstruktur samt långa mörkgrå lameller av grafit (rent kol). Mindre ljusgrå kristaller består av en mangan-svavel-förening.

Resultat

Den metallografiska analysen av de båda föremålen från Fyllinge, HM 28666:19 och HM 28666:27, visar att de är mycket lika varandra då båda består av grått gjutjärn med ett jämnt fördelat kolinnehåll och utan tecken på smide, de är m.a.o. gjutna. För att gjutjärn skall kunna smidas måste det först avkolas. Dock skulle närvaron av mangan-svavel i båda proven (sannolikt ursprungligen från malmen) vara ofördelaktig då detta ger sprödhet åt järnet.

Den typ av metallografisk analys som genomförts kan inte avslöja ursprung, användningsområde eller direkt ålder. Dock kan sägas att gjutjärn tillverkas i masugn och därför är medeltida eller yngre.

Administrativa uppgifter

Riksantikvarieämbetets dnr: 424-01500-2012

Riksantikvarieämbetets projektnummer: 12229

Undersökningstid: April 2012

Fynd: HM 28666:19 och HM 28666:27

Foto: Erik Ogenhall, GAL

Figurer

Figur 1. De båda proven HM 28666:19 och HM 28666:27 innan delning.

Figur 2. De båda proven HM 28666:19 och HM 28666:27 efter delning, där det framgår att korrosionsskiktet hos båda är kraftigt samt att HM 28666:27 (höger i bild) består av ett flertal mindre fragment.

Figur 3. De båda delade proven HM 28666:19 och HM 28666:27 efter ingjutning i plastpuck, polering och etsning.

Figur 4a, b. Före etsning ses grafitlamellerna, som innehåller rent kol, som oregelbundna mörka trådar i det ljusa järnet. HM 28666:19 vänster (a), HM 28666:27 höger (b). Observera att bilderna har samma skala och att HM 28666:27 är mer grovkornig med längre och bredare grafitlameller.

Figur 5a, b. Efter etsning ses båda proven, HM 28666:19 vänster bild (a) och HM 28666:27 höger bild (b), vara dominerade av perlit som ger järnet en brun färg. Den grå korrosionen (rost) i provens ytterkanter ses även ha fastkittat material i form av sand (mörkgrå korn, rikligast till vänster i bilderna) och enstaka kolfragment.

Figur 6. I hög förstoring ses HM 28666:27 uppvisa perlit som rundade (bruna) noduler, ljusa områden med ledeburitstruktur samt långa mörkgrå lameller av grafit (rent kol). Mindre ljusgrå kristaller består av en mangan-svavel-förening.

Rapporter utgivna av Kulturmiljö Halland hittills under 2012

2012:1

En ensam stensättning vid Vrangelsro

Halland, Övraby sn, Vrangelsro 5:5, RAÄ 84

2012:2

Ås kloster i nytt ljus

Halland, Ås sn, Åskloster 1:1, RAÄ 190

2012:3

Åker, gård och erosion

Halland, Halmstad stad, Halmstad 9:149 och 9:158, RAÄ 89 och 90

2012:4

Boskapsskötarnas hus - ett nedsänkt hus från äldsta bronsålder

Halland, Övraby sn, Vrangelsro 5:3, RAÄ 75

2012:5

”Medan fältnusiken ljudande från alla håll och artilleriet med god verkan begynte sitt doner, började slaget.”

Halland, Snöstorps sn, Fyllinge 20:393, RAÄ 114

I mars 2012 genomförde personal från Kulturmiljö Halland en arkeologisk undersökning i form av metalledetektering av RAÄ 114, en slagfältslämning efter slaget mellan danskar och svenskar vid Fyllebro utanför Halmstad. Syftet med undersökningen var att försöka belysa områdets användning vid fältslaget en tidig morgon den 17 augusti 1676.

KEY WORDS:

Halmstad, Battlefield, Metal detecting, Shrapnel, Canon plummet, Metal artifacts, 17.th century, Archaeology, Swedish army, Danish army, War, Metallographic analysis.

KULTURMILJÖ
HALLAND

Postadress: Bastionsgatan 3 | 302 43 Halmstad | Tel: 035-19 26 00

Fax: 035-19 26 26 | E-post: kansli@kulturmiljohalland.se | Hemsida: www.kulturmiljohalland.se